

Pobles germànics

L'Europa dels regnes germànics

Germània

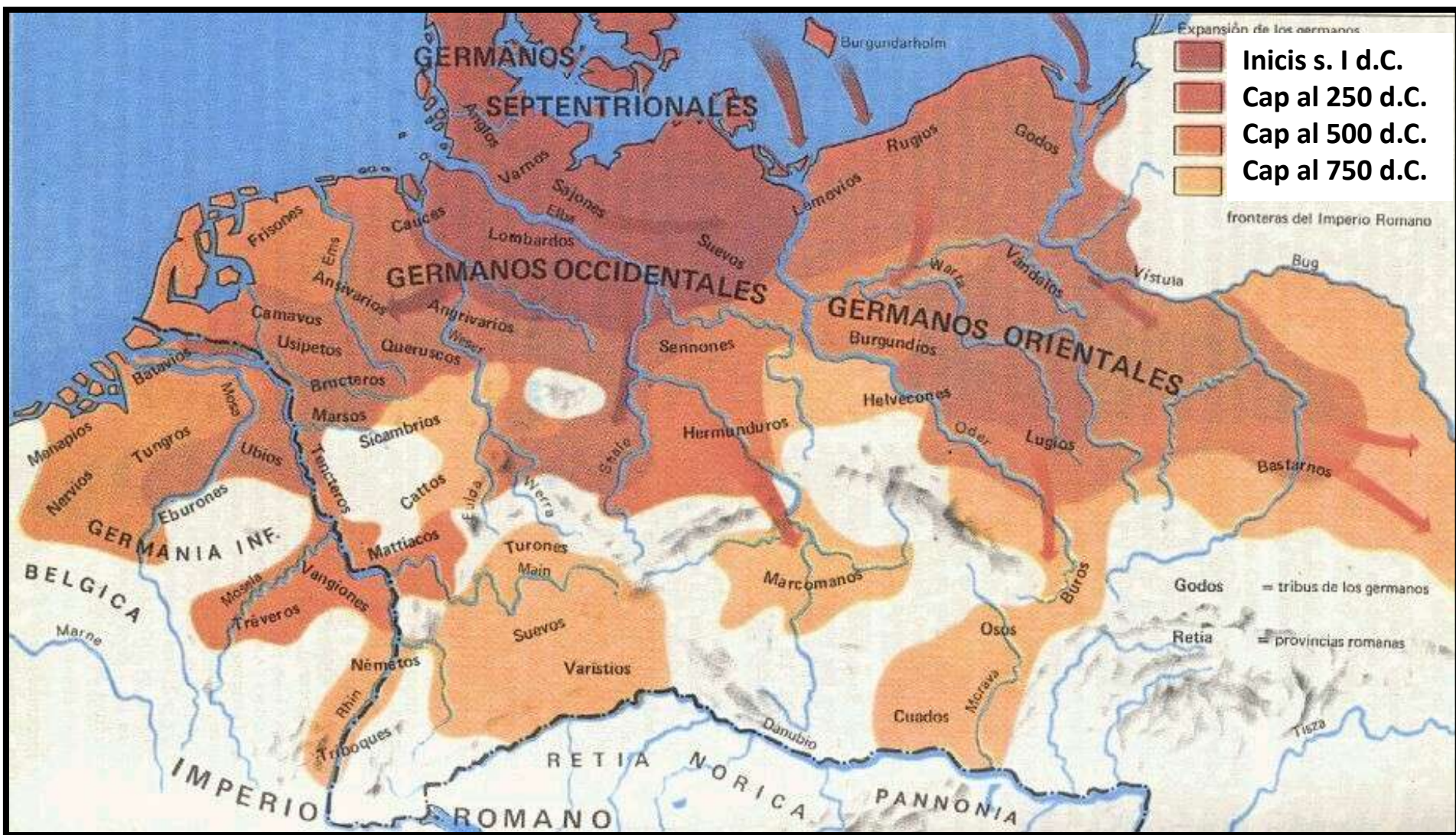
- **Pobles germànics**
 - *Al nord de les fronteres romanes*
- **Germània, regió limitada**
 - **Oest**, Rin
 - **Nord**, Mar Bàltica
 - **Est**, riu Vístula (Polònia)
 - **Sud**, riu Danubi

Germània

- **Angles i Saxons**, Costes del mar del Nord
- **Juts i Frisons**, Península de Jutlàndia i desembocadura riu Elba
- **Alamans**, Entre el Rin i el Danubi
- **Quades i Marcòmans**, Danubi mitjà
- **Vàndals i Burgundis**, riu l'Elba
- **Francs**, desembocadura del riu Rin
- **Visigots i Ostrogots**, Nord Danubi, Mar Negre i Ucraïna

Origen: indoeuropeus

- **Origen pobles germànics**
 - **Llengua germànica**
 - Família llengües indoeuropees
 - **Origen: estepa pòntico-càsquia**
 - **Migració nord Europa: III mil·lenni a.C.**
 - Sud Escandinàvia
 - Península Jutlàndia
 - Barreja cultural poblacions preexistents
 - Expansió cap al sud

INDO-EUROPEAN MIGRATIONS, C. 4000 BCE - 1000 BCE

Classificació pobles germànics

- **Classificació pobles germànics (llengües)**

- **Llengües germàniques orientals**

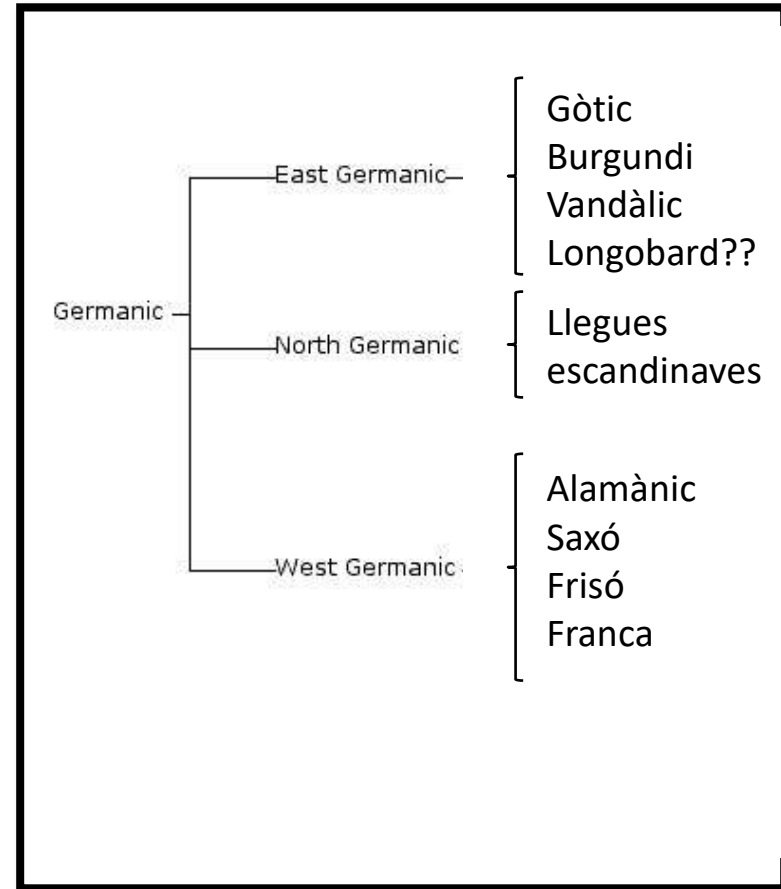
- Gòtica
- Burgundi
- Vandàlica
- Longobards??

- **Llengües germàniques nòrdiques**

- Lleges escandinaves

- **Llengües germàniques occidentals**

- Alamànica
- Saxona
- Frisó
- Franca

Germània

- **Pobles germànics**
 - Pobles, tribus, ètnies
 - Originaris nord d'Europa
 - Cultura i llengua germàniques (indoeuropees)
 - Diversos estats evolució
 - *Política*
 - *Social*
 - *Econòmica*
- ss. I-II, **Agrupacions tribals més petites**
- s. III, **Consolidació grups més grans**
 - Federacions
 - Controlen territoris més amplis
 - Gots, alamans i francs

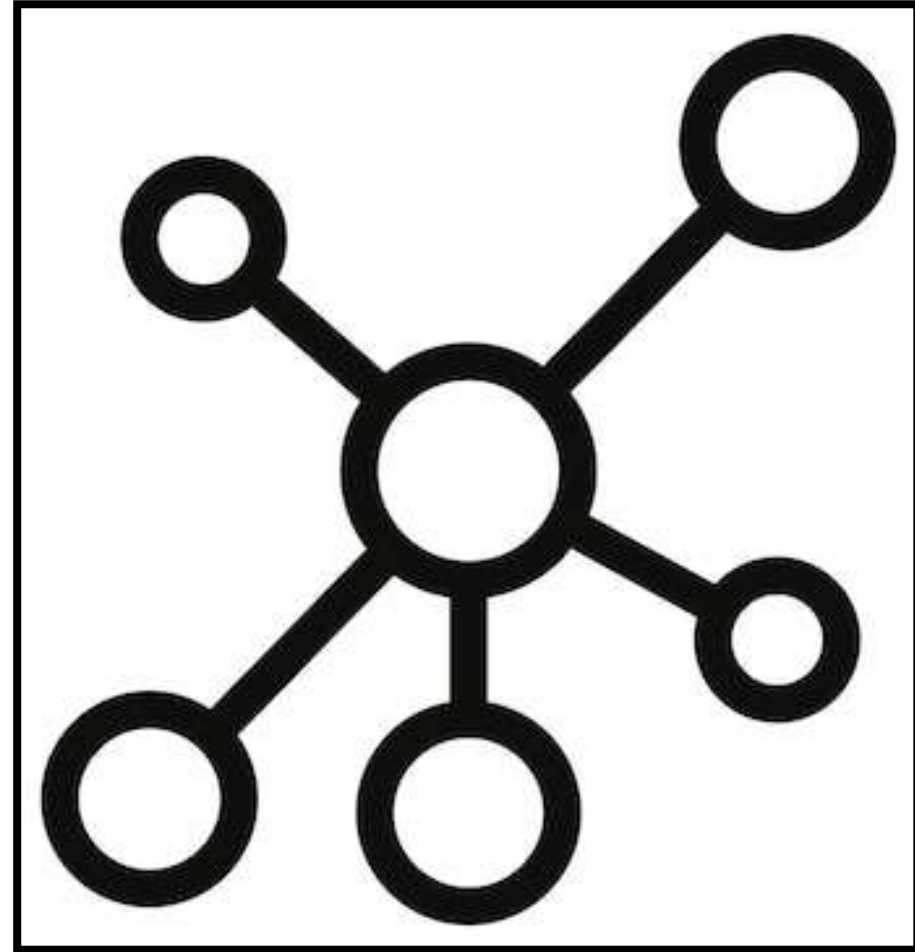
Pobles germànics / Germània

- **Etnicitat pobles germànics**
 - *Procés pel qual un grup adquireix una identitat cultural, social i lingüística distintiva*
 - Procés creació identitat ètnica grups humans
 - Procés actiu època antiga

Etnogènesi germànica

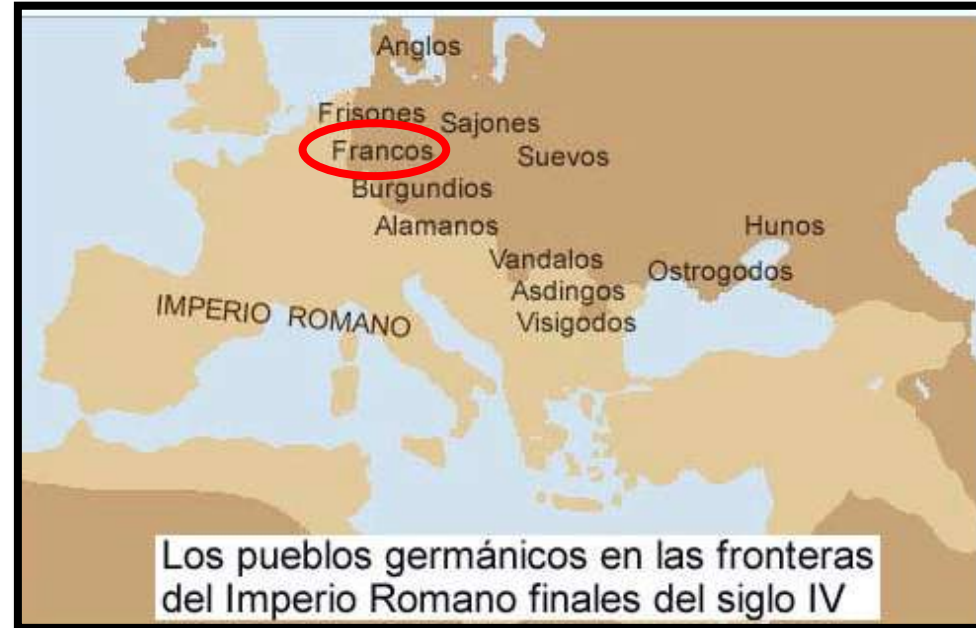
- **Ètnia o poble germànic constituït**
 - Grups de parentiu (interconnectats)
 - *Nucli o element principal*
 - Altres grups amb vincles més laxos
 - Aliances / vinculació variable
 - *Matrimoni*
 - *Intercanvi regals*
 - *Lleialtat personal*
 - Unions tribals no estàtiques
 - *Creixement / Disminució agrupacions*
- **Grups vinculats territori propi**
 - Territori confirma identitat grup
 - Prevalença guerra (protecció territori)

Principals pobles germànics (ss. III – V)

- **Francs**

- **Ubicació:** Est Baix Rin
- **Primera menció:** 253, Atacs frontera Rin (Gàl·lia)
 - s. III, Emergència grup franc
- s. IV, **Diversos grups / bandes franques autònomes**
 - *Inexistència sistema permanent govern*
- **Relacions amb Roma**
 - Enfrontaments armats (Gàl·lia)
 - Mercenaris francs exèrcit romà (s. IV)

Principals pobles germànics (ss. III – V)

- **Alamans**

- **Ubicació:** Limes Alta Germania-Retia

- Frontera entre Rin i Danubi

- **Primera menció:** 213 d.C., campanyes Caracalla

- **Agrupació diverses tribus**

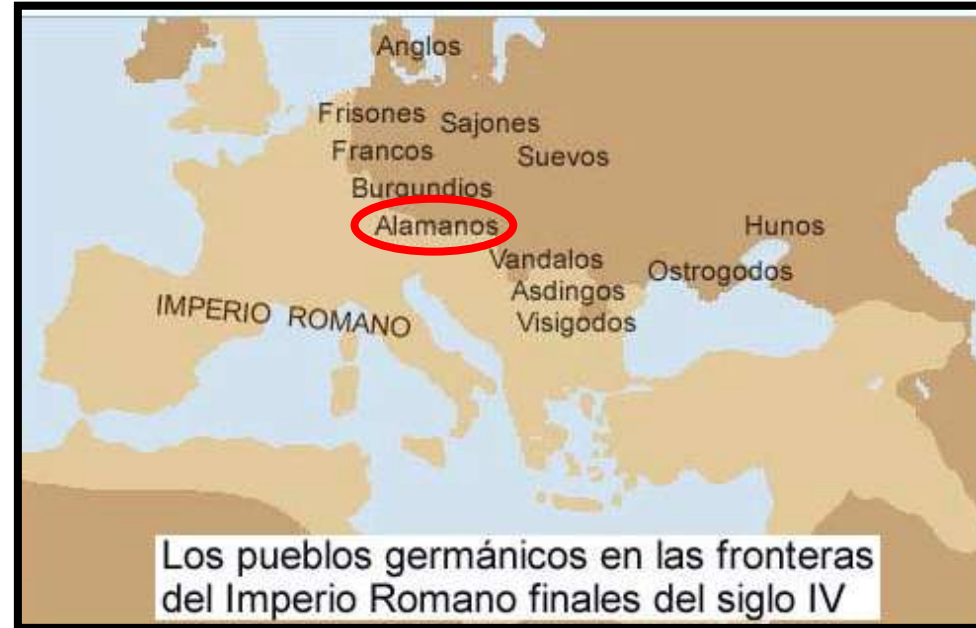
- Hermundurs
 - Sèmnons
 - Sueus...

- **Organització tribal laxa**

- Diversos cabdills alamans
 - *Reguli*, fonts romanes

- **Relacions amb Roma**

- Enfrontaments armats
 - Suport militar als romans

Principals pobles germànics (ss. III – V)

- **Gots**

- **Ubicació:** Nord Danubi, Mar Negre i Ucraïna (s. IV)
 - Migració a través riu Vístula
- **Amenaça:** Limes Baix Danubi
- **Primera menció:** 230 – 240
 - Inexistència reis o poder centralitzat
- **s. III, Agrupació germànica més poderosa**
 - Expedicions navals
 - Amenaça Àsia Menor, Grècia

Política romana defensa limes

- **Política romana defensa fronteres**
 - Aplicació ocasional de la força
 - Mitjans diplomàtics
 - Supervisió romana grups tribals nord limes
 - Reconeixement cabdills germànics (aliats)
 - Pagament subvencions
 - Monetàries
 - Entrega regals / objectes luxe
 - *Eficaç (no habitual)*
 - *Aculturació / romanització pobles germànics*

Assentaments germànics

- **Assentaments germànics**
 - Més complexos i sofisticats
 - *Que el que indiquen fonts romanes*
- **Excavacions arqueològiques**
 - Holanda
 - Nord Alemanya
 - Dinamarca
- A partir s. I a.C., **Creixement assentaments germànics**
 - *Planificació i ordre intern*

Arqueologia: Feddersen Wierde

- Jaciment **Feddersen Wierde**
 - *Estudi arqueològic assentament germànic més complet*
- **Ubicació:** Desembocadura riu Weser
 - **Cronologia:** ss. I a.C. – V d.C
 - Assentament saxó
 - Zona pantanosa
 - A prop de Bremen (Alemanya)

Arqueologia: Feddersen Wierde

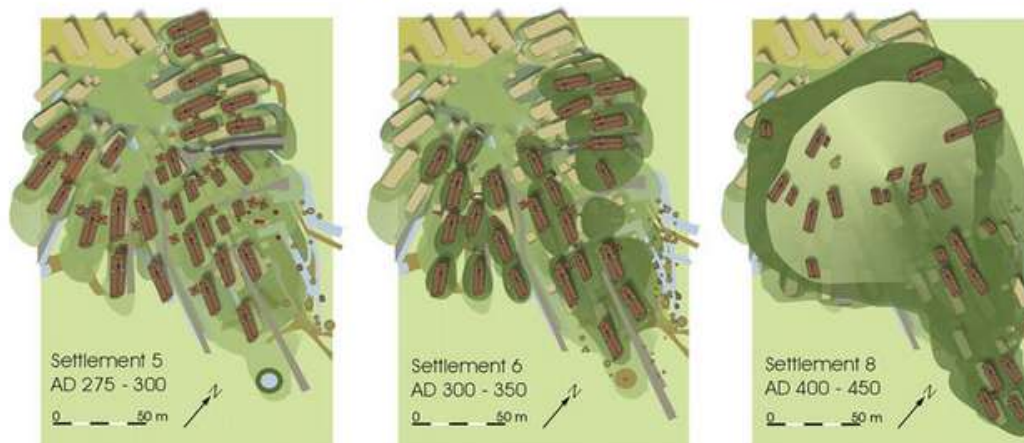
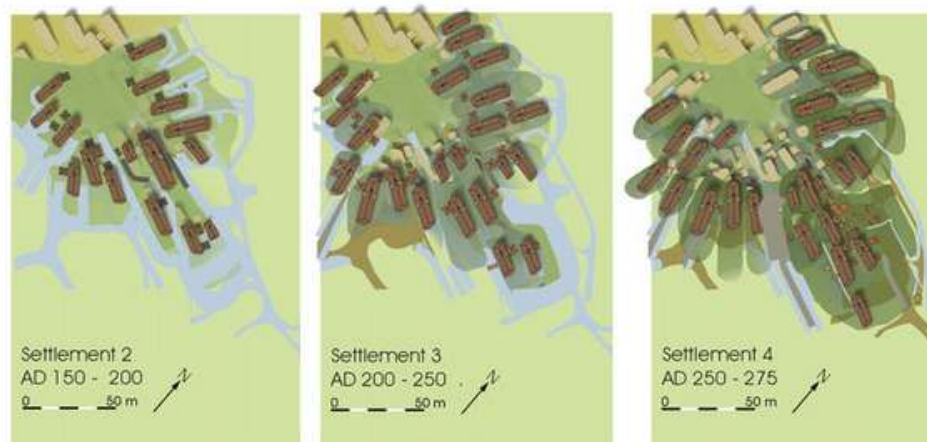
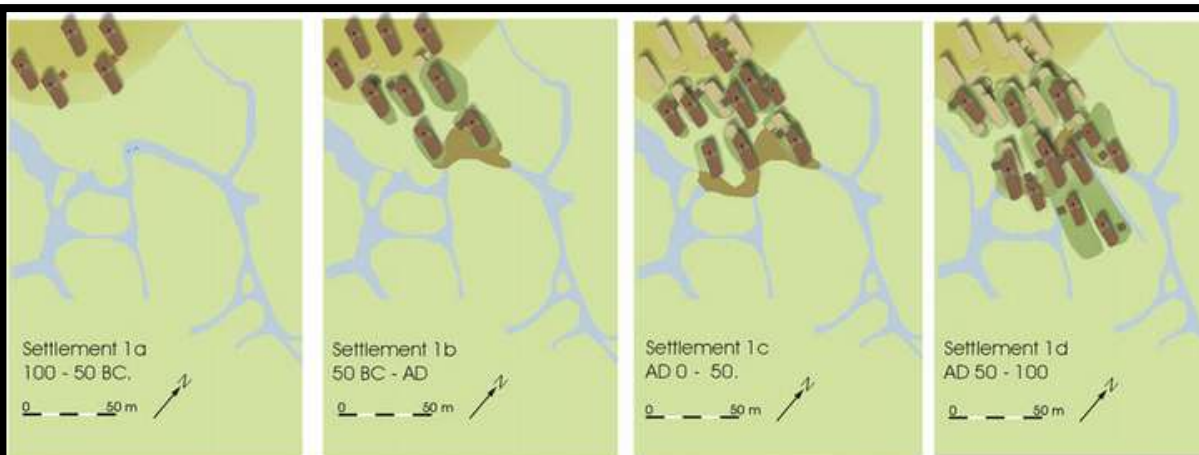
- A partir s. I d.C., **Creixement assentament**
 - Disposat en túmul
 - Estructurat al voltant espai obert
 - Urbanisme radial
 - *Permet ampliació*
- **s. II d.C.**, 30 o més vivendes (granges / vivendes allargades)

Excavació jaciment Feddersen Wierde

Desenvolupament túmul d'habitatge de Feddersen Wierde

100 a.C. - 450 d.C.

Arqueologia: Feddersen Wierde

- s. II, **Gran edifici sud-est assentament**
 - Separat resta vivendes
 - Palissada i fossat
 - Envoltat estructures més petites
 - *Treball artesanal*
 - Fusta, os, cuir i bronze
 - Residència cabdill o líder local
 - Jerarquització social
 - Controla recursos
 - Artesans dependents cabdill
- ss. III – IV, Moment apogeu assentament
 - *Unes 50 famílies*

Vivendes

- **Vivendes tipus residencial d'estable**

- **Zona habitat petita**

- Llar de foc al centre
- Treball, dormir, menjar

- **Estable més gran**

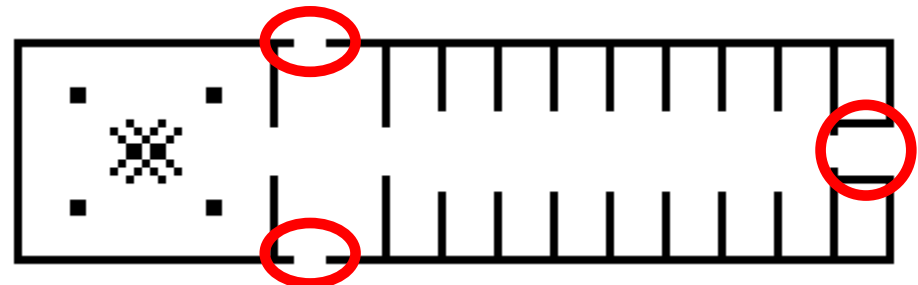
- Separat vivenda per passadís
- Estables animals als laterals

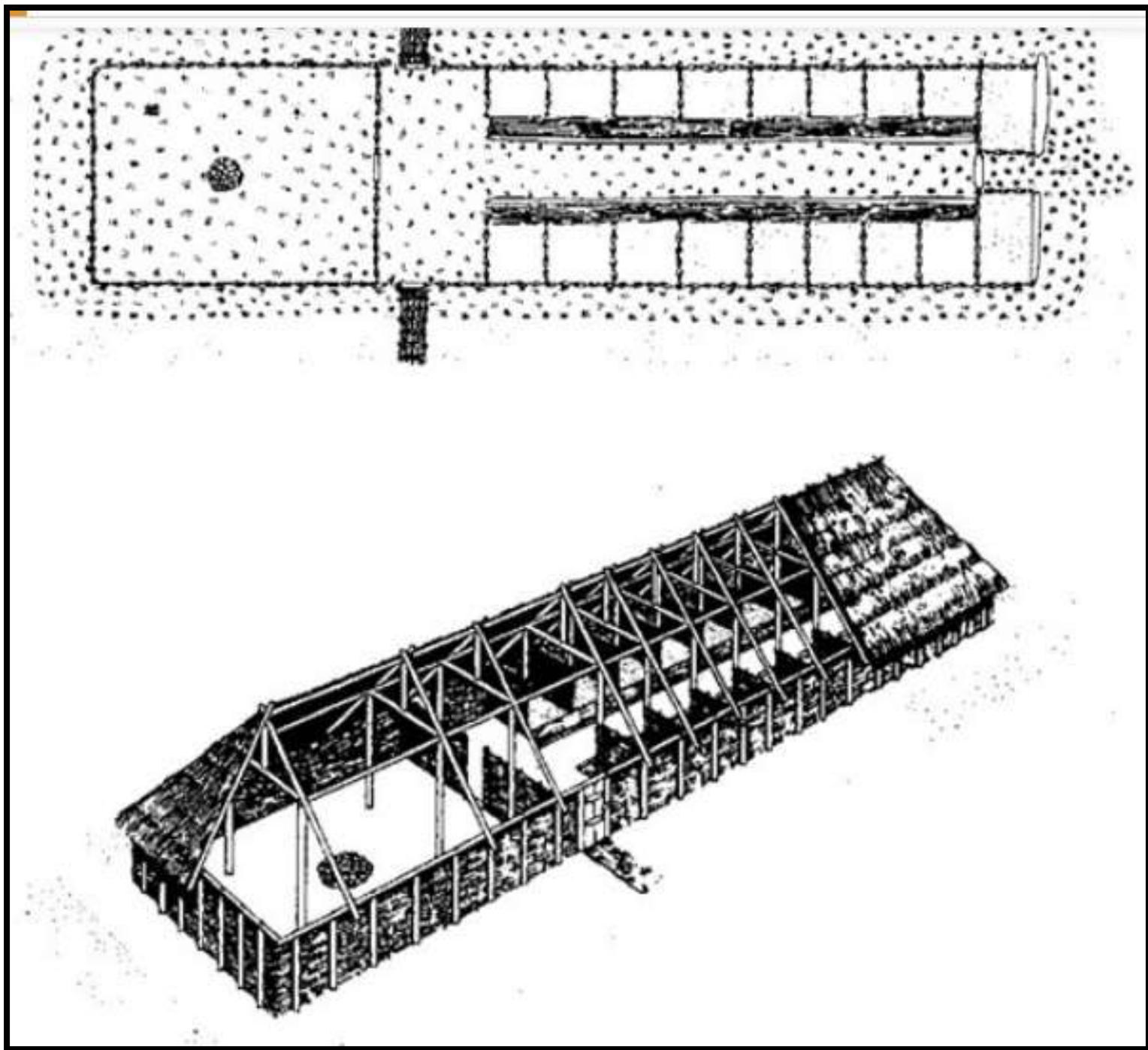
- **Accessos**

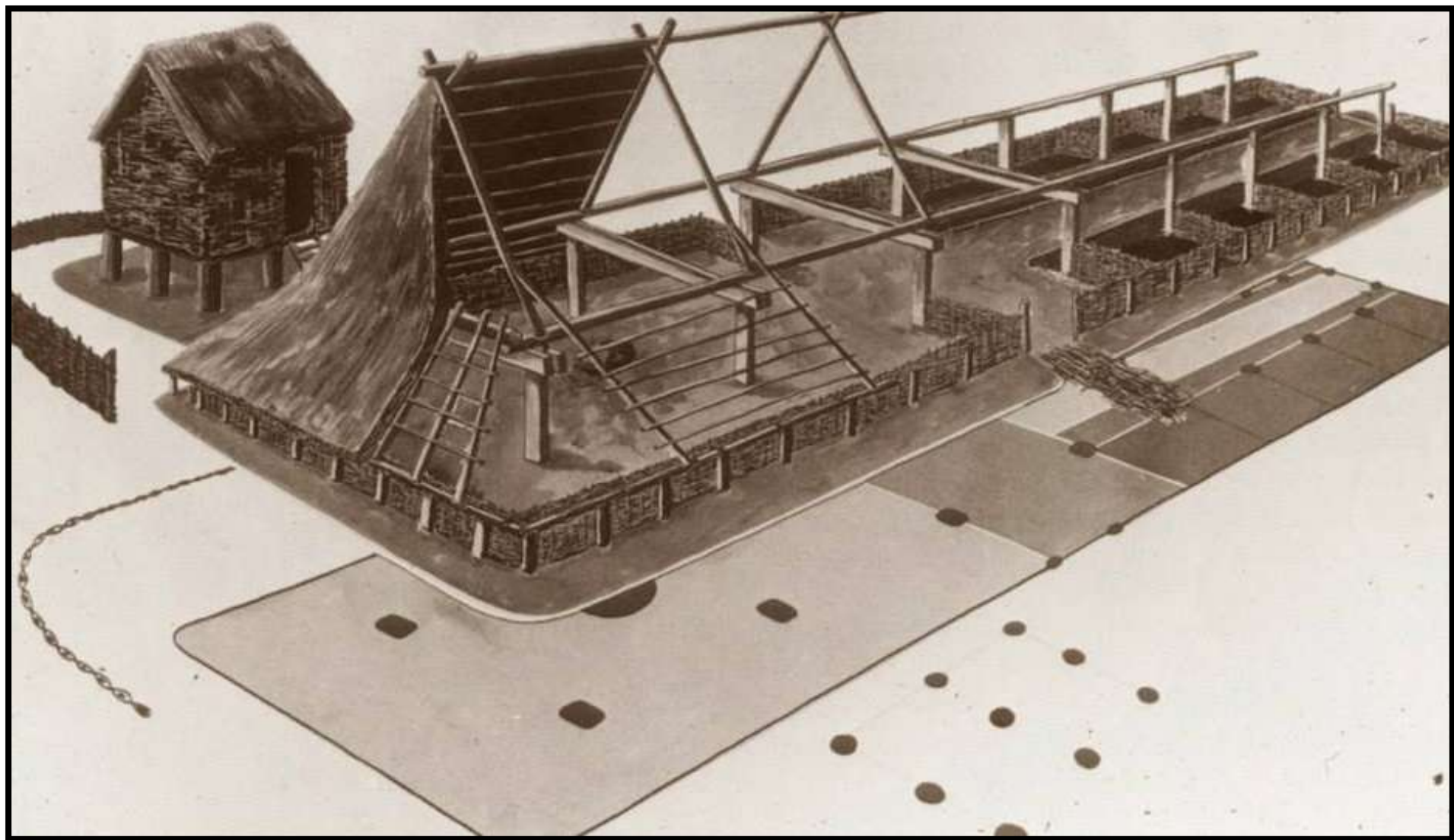
- Lateral curt estable
- Costats llargs estable
 - Davant accés vivenda

- **Graner**

- Exterior
- Manteniment aliments secs i protegits

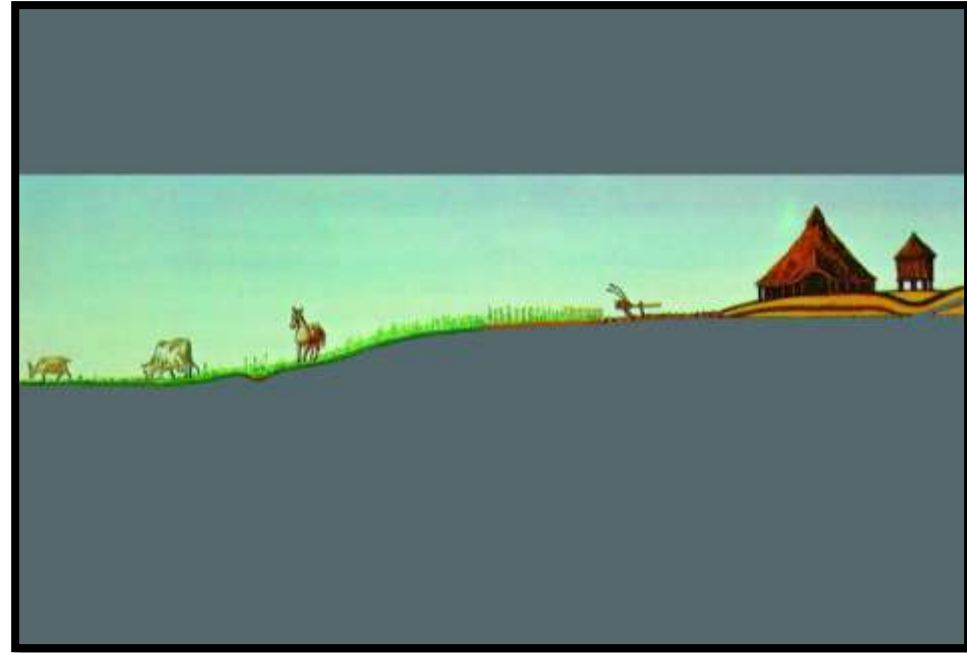

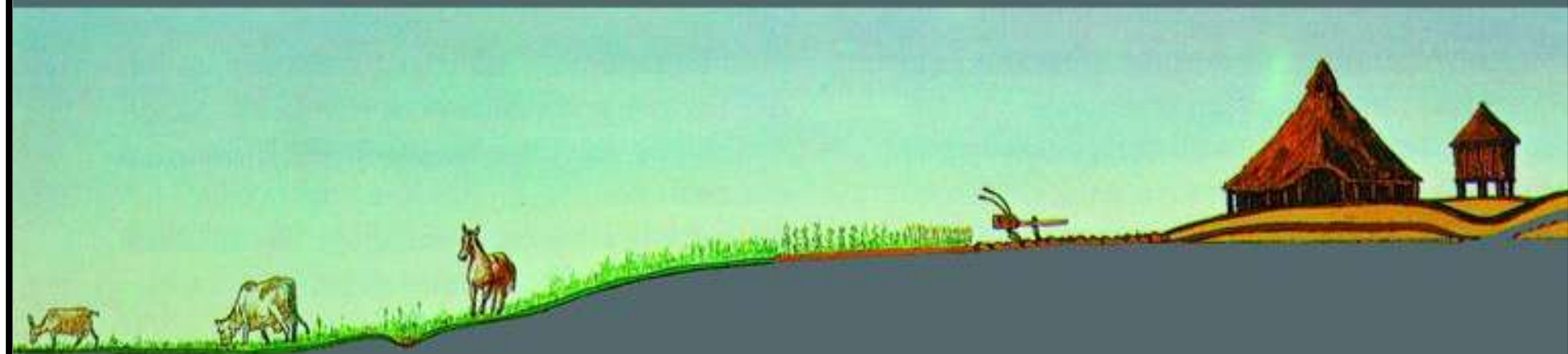

Agricultura Feddersen Wierde

- **Terra cultivable**
 - *Zones altes properes assentament*
 - **Conreus (ordre importància)**
 - Ordi
 - Faves
 - Lli
 - Camelina (família de la col)
 - Civada
 - Mill
 - Espelta
 - *Utilització arada*

Ramaderia Feddersen Wierde

- **300 hectàrees terra zona circumdant**

- Major part pastura
- Petita part terra cultivable

- **Troballa 50.000 ossos animals**

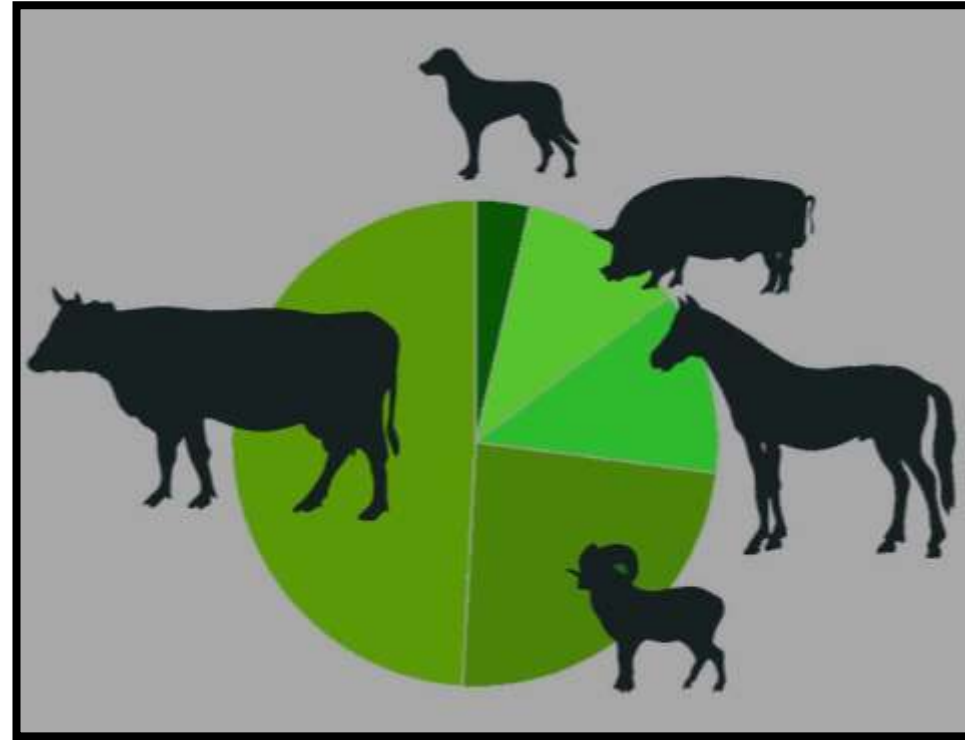
- *Importància ramaderia*

- **Producció**

- Carn
- Llet, pells, llana, banyes
- Fabricació eines

- **Cavalls**

- Animals de tir
- Animals de muntar
- Animals de càrrega
- Proveïdors de carn

Producció artesanal: Feddersen Wierde

- **Activitat artesanal**
 - **Fusteria**
 - Talla i tornejat de fusta
 - **Ceràmica**
 - **Filatura i teixit**
 - **Processament pells**
 - **Processament os**
 - **Forja de ferro**

Comerç: Feddersen Wierde

- **Món germànic**
 - Necessitat primeres matèries
 - Materials romans
 - Sobretot a partir s. II d.C.
- **Béns de consum**
 - Moles basalt renà (molins)
 - Monedes
 - Fermalls
 - Ceràmica romana (*Terra sigillata*)
- **Adquisició productes**
 - Comerç
 - Contactes militars
 - Botí
 - Salaris / equipament mercenaris germànics (exèrcit romà)

Fíbules romanes

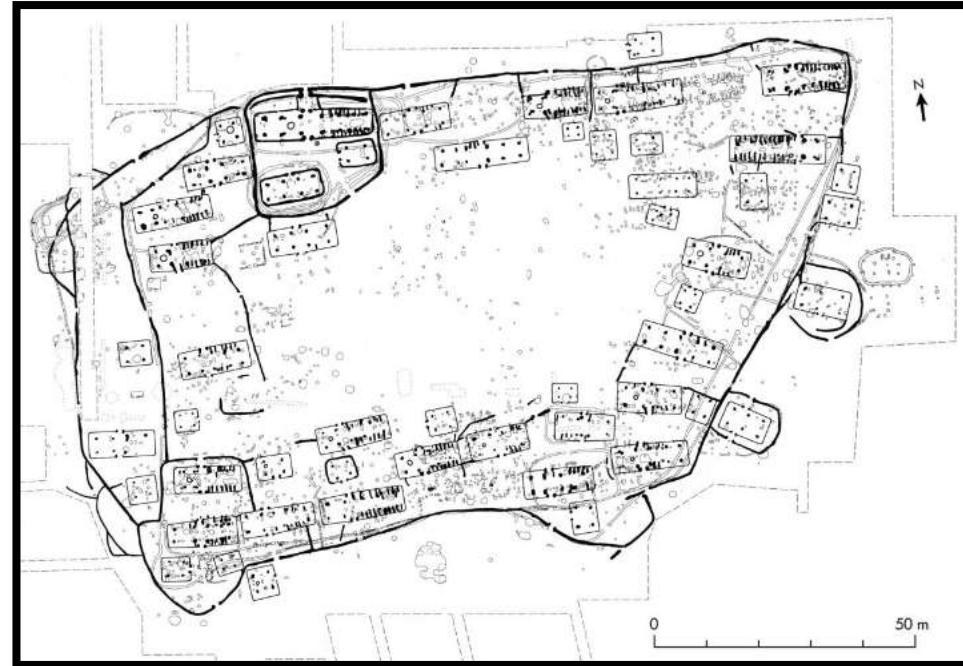

Troballes d'origen romà a Feddersen Wierde
Foto: R. Kiepe, NIhK

Arqueologia: Hodde

- **Hodde (Dinamarca)**

- **Ubicació:** Sud-oest Dinamarca
- **Cronologia:** ss I – IV d.C.
- **Població:** 200 - 300 persones
- **Extensió:** 2.700 m²
- **Jaciment planificat**
- **Poblat envoltat muralla**
 - Diversos accessos
- **Espai obert centre poblat**
- **Poblat envoltat camps**
 - Delimitats per murs

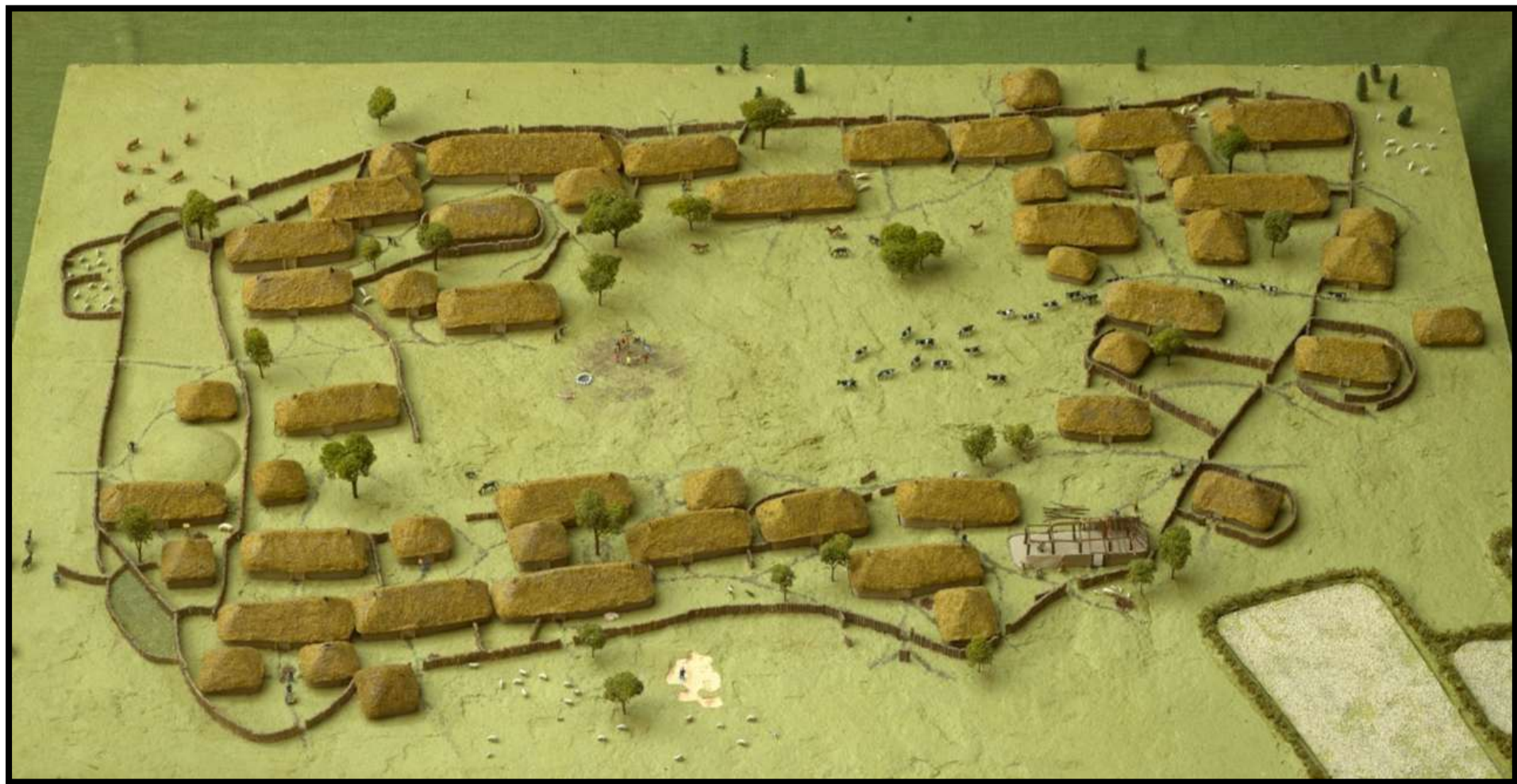

Plànol jaciment Hodde

Arqueologia: Hodde

- **Habitat (granja)**
 - Vivenda llarga-estable
 - Graner
 - Envoltades tanques i palissades
 - Teulades palla i parets argila
 - Orientades est-oest
- **Una granja més gran**
 - Superfície: 200 m²
 - Tanca més robusta
 - Estable més gran / més animals
 - 25-30 animals. (ramat més gran)
 - Major propietat de terra
 - Diferència estatus social / líder

Arqueologia: Vorbasse

- **Vorbasse (sud Dinamarca)**
 - **Cronologia:** ss IV – V d.C.
 - **Ubicació:** Sud Dinamarca
 - **Poblat planificat**
 - Unes 20 granges (s. IV)
 - Amb edificis vinculats
 - Envoltades de tanca
 - Parcel·les 300 m costat
 - **Granges**
 - Disposades 3 fileres
 - Zones lliures entremig
 - *Habitatges extrem oest*
 - *Estables extrem est*

Poblat de Vorbasse al segle IV

Arqueologia: Vorbasse

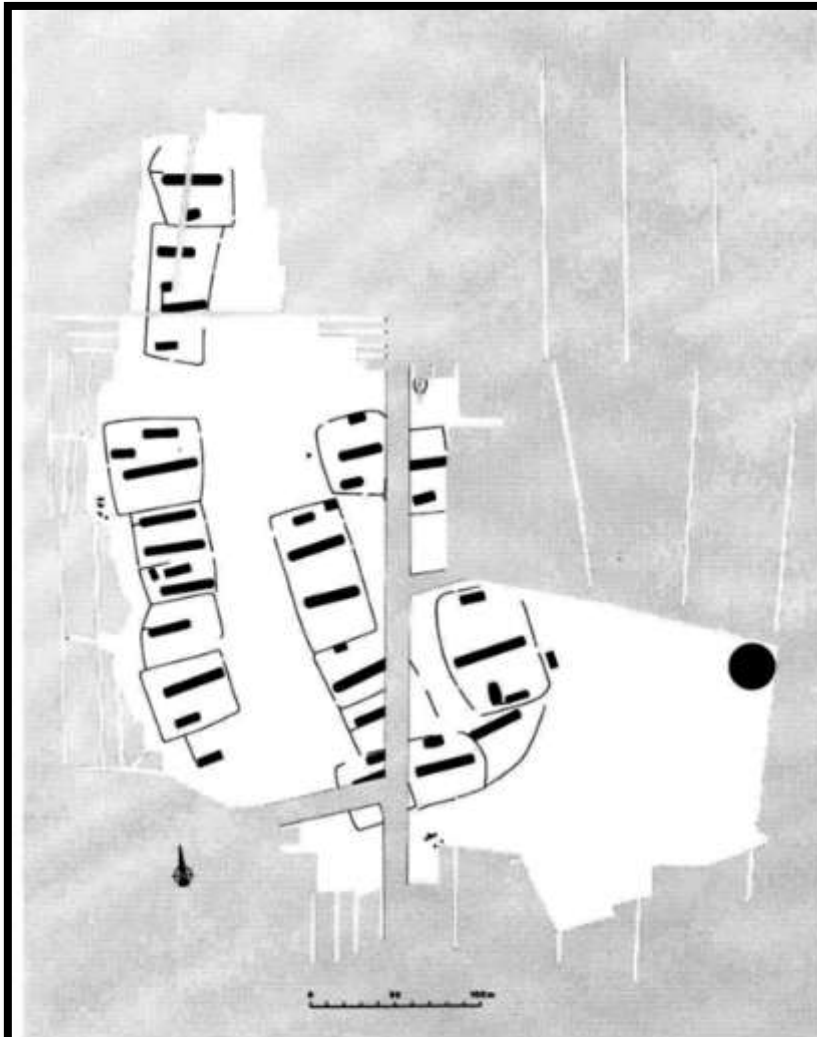

Fig. 5. The village in the 4th century A.D. The black dot indicates the position of the cemetery.

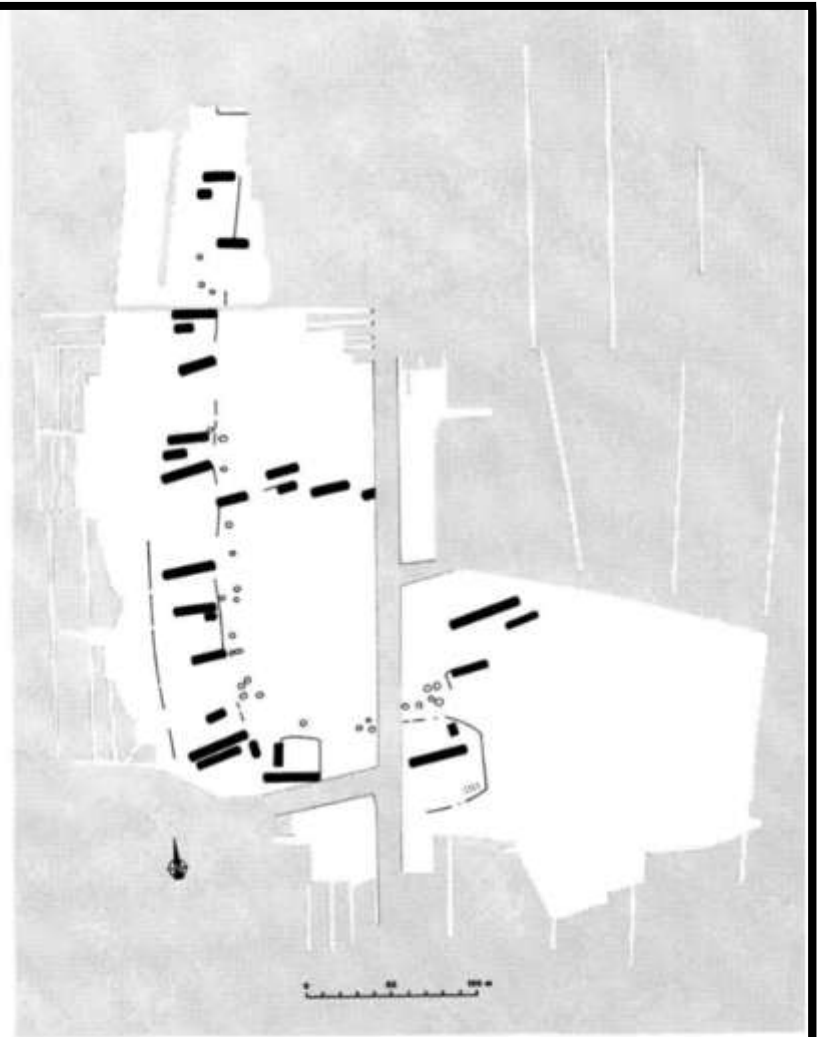
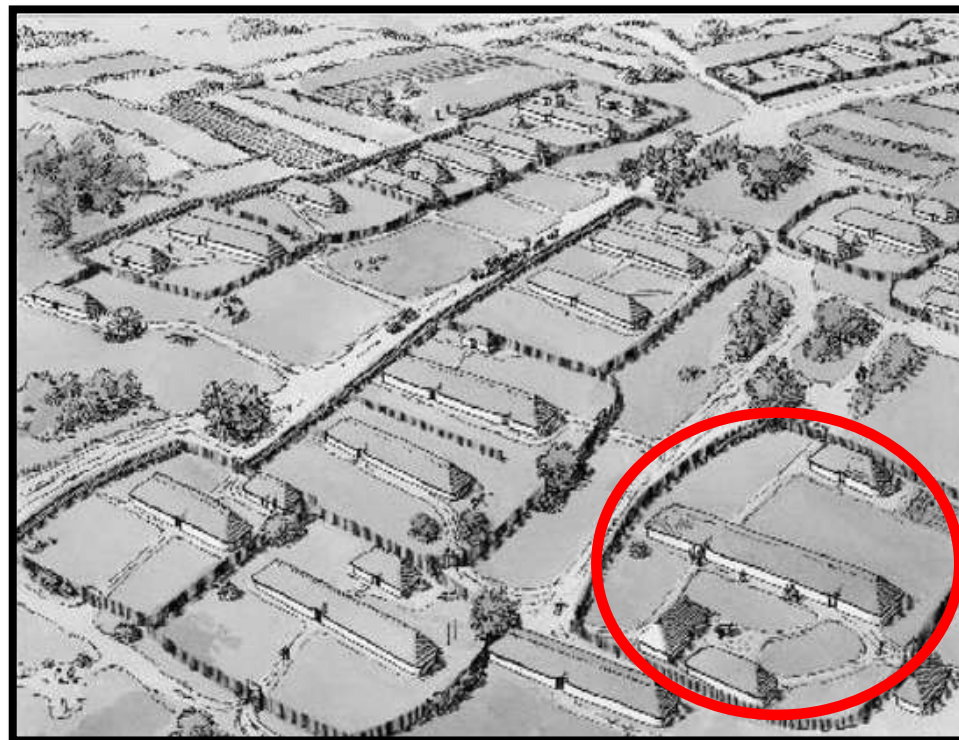

Fig. 6. The village in the 5th century A.D.

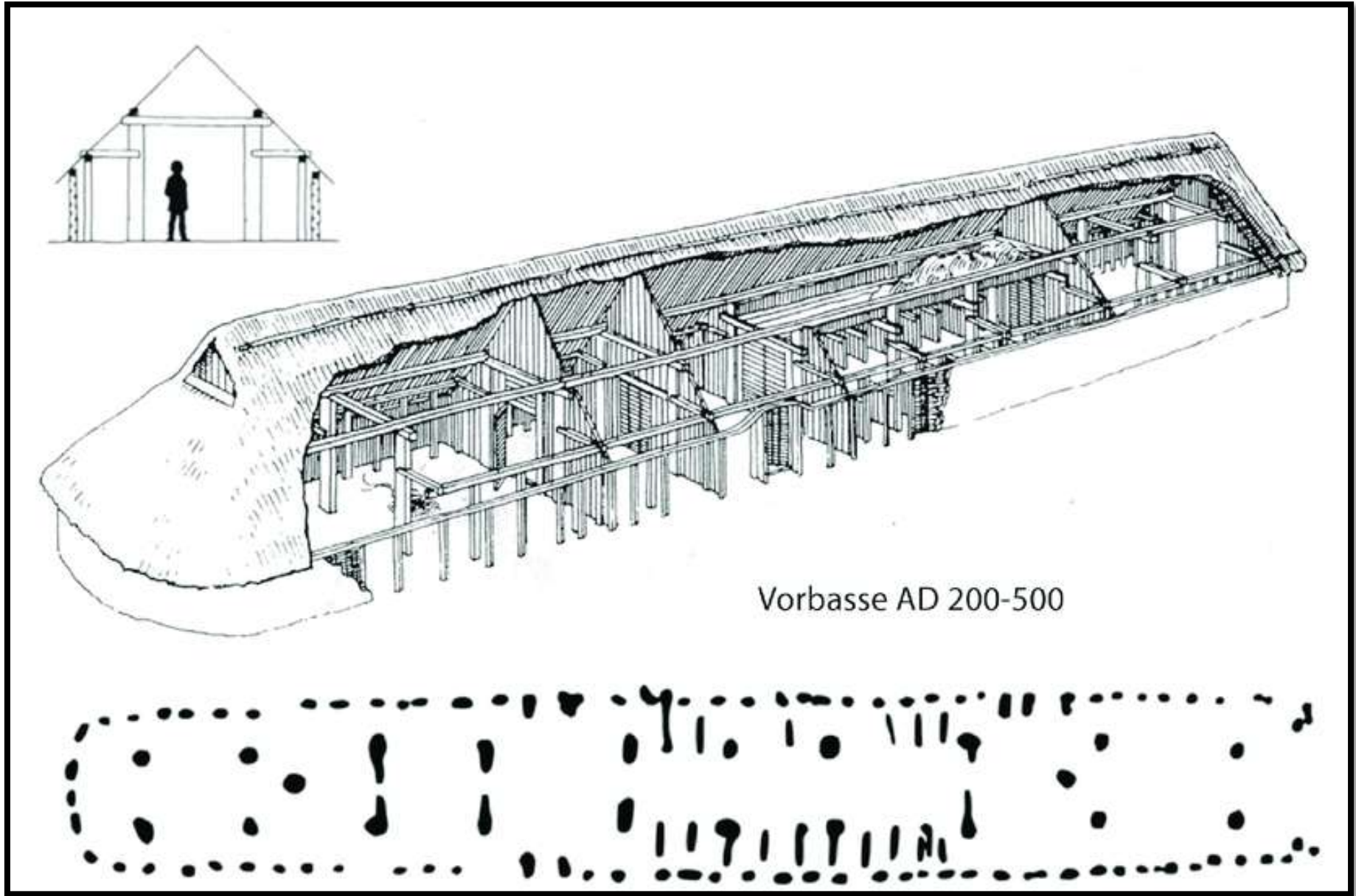
Arqueologia: Vorbasse

- **Granja particularment gran**
 - Part oriental poblat
 - Control / autoritat poblat / líder
- **Economia**
 - Principalment ramaderia (bestiar)
 - Estables: 15 i 30 animals
 - **Ubicació poblat**
 - Zona prats baixos
 - Suggereix ramaderia
 - Agricultura secundària

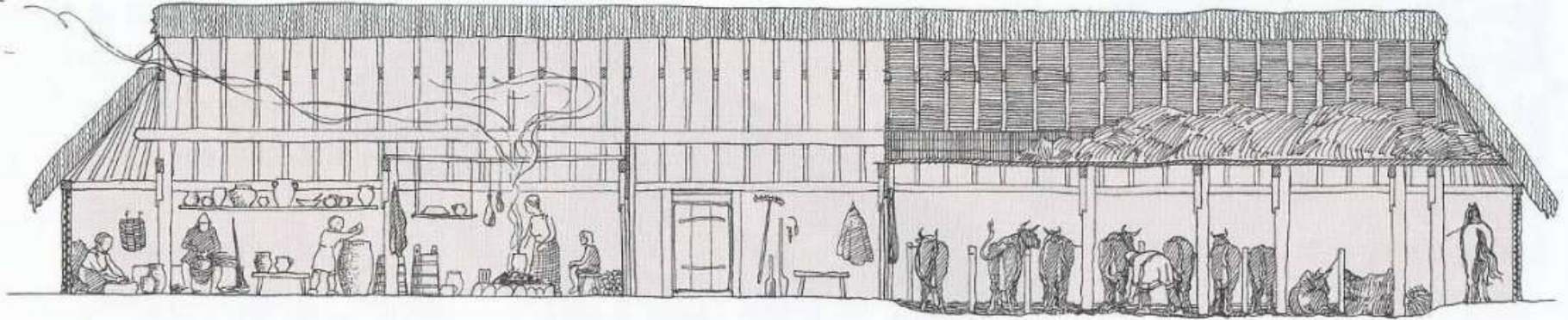

Poblat de Vorbasse al segle IV

Arqueologia: Vorbasse

Arqueologia: Vorbasse

Arqueologia: Vorbasse

- **Cementiris Vorbasse**
 - 3 cementiris segles III – IV
- **Cementiri est poblat (s. IV)**
 - 16 tombes (inhumació)
 - Majoria amb ceràmica i fíbules
- **2 tombes amb armes**
 - Espases i daga de ferro
 - Escuts i puntes de llança
 - Fíbula de plata
 - Sivelles cinturó
 - Urnes / ceràmica
- **4 tombes femenines**
 - Fíbules bronze amb làmines plata i or
 - Cadenes grans vidre i àmbar
 - Ganivet
 - Got de vidre
 - Ceràmica
- *Cementiri família granja dominant??*

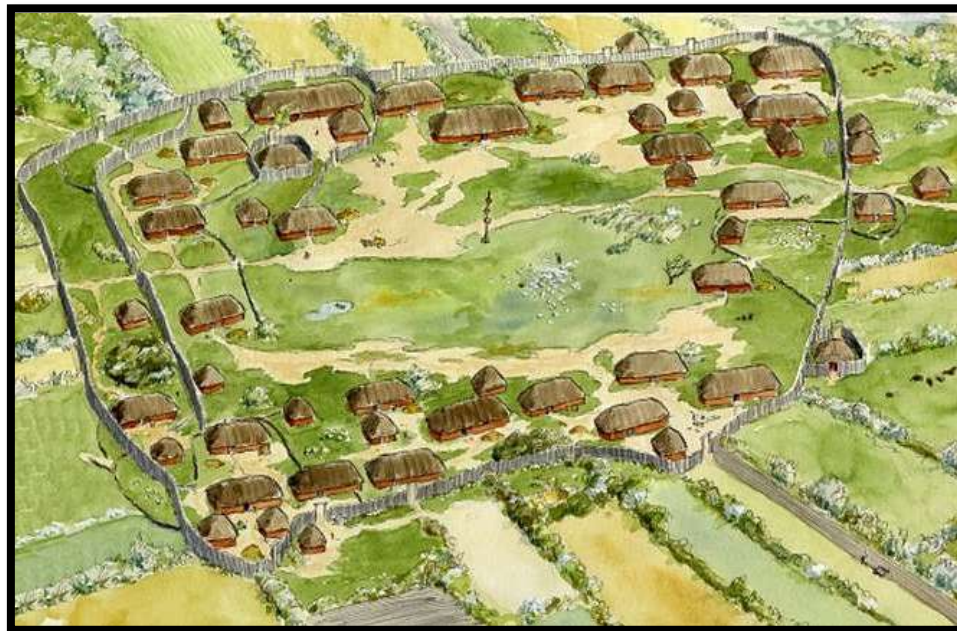

Poblat de Vorbasse al segle IV

Assentaments germànics

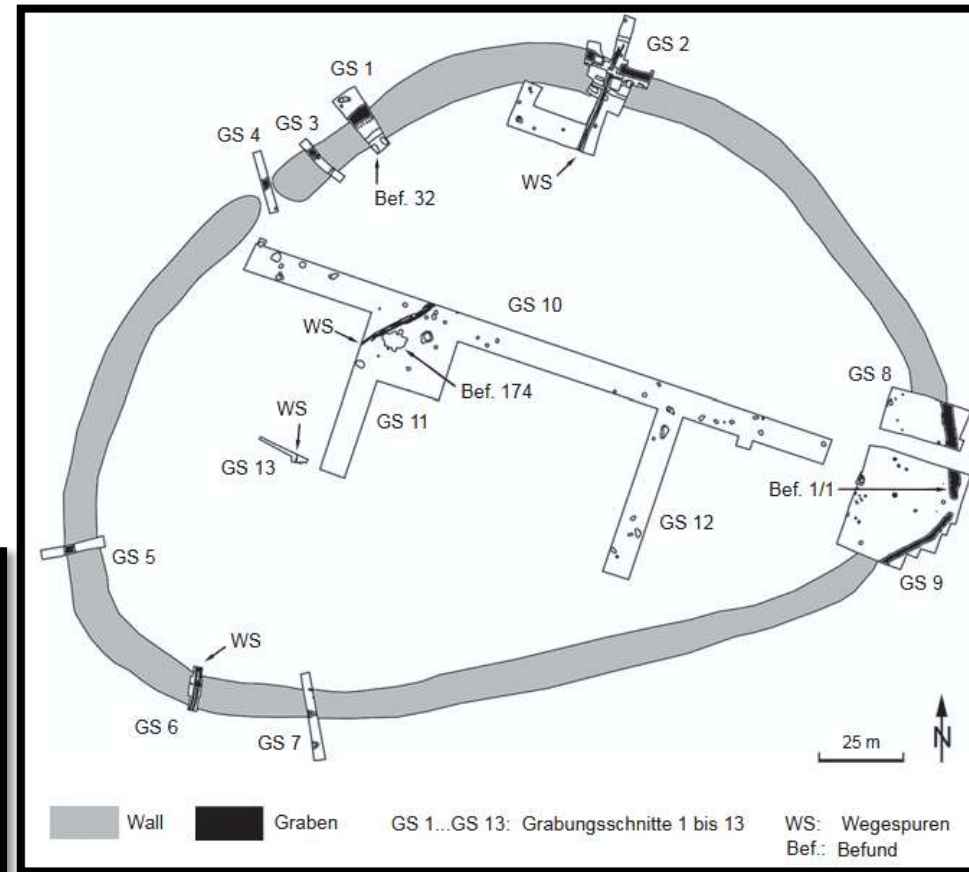
- **Creixement assentaments germànics**

- Augment de la població
- Recerca noves terres i recursos
- Augment mobilitat
- *Causa migracions germàniques segles IV i V*

Hill forts

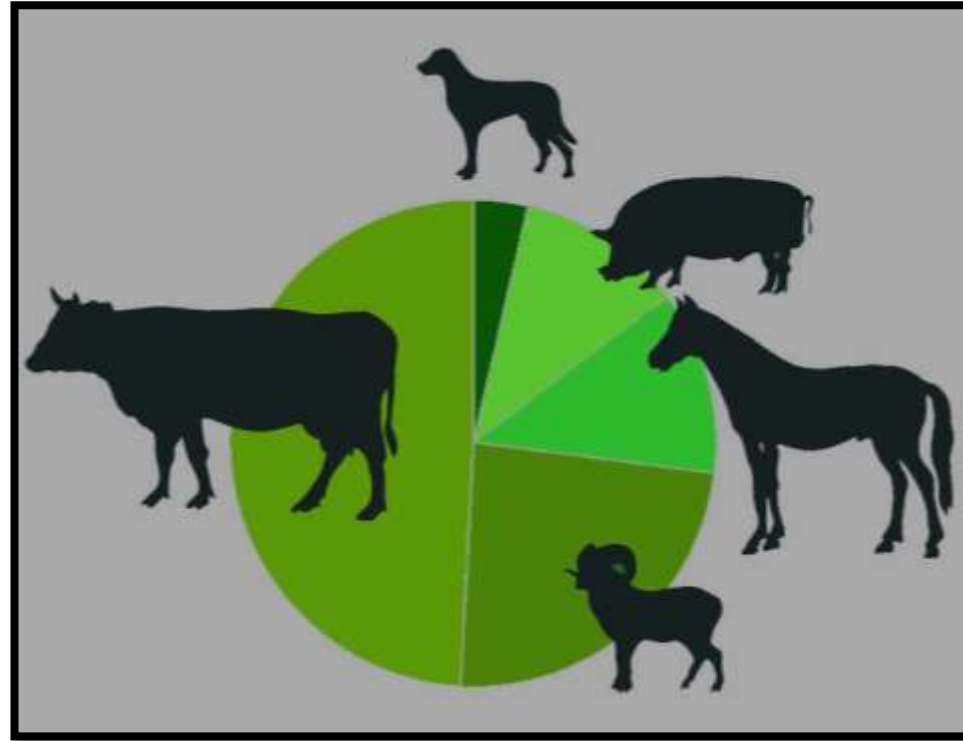
- **Castra o fortalezes de turó**
 - Heidschanze
 - Heidenstadt
 - A prop de Bremen (Nord-oest Alemanya)
 - Castres propers al Rin i al Danubi

Heidenstadt

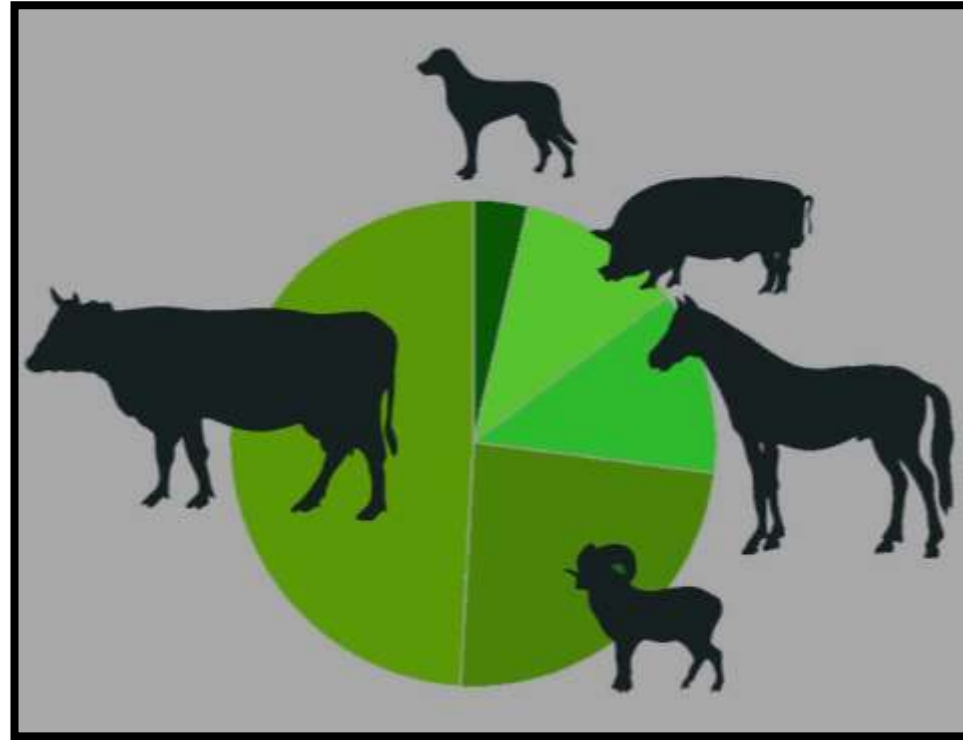
Economia: ramaderia

- **Economia pobles germànics**
- **Ramaderia (principal)**
- **Bestiar predominant**
 - Boví (+ 60% bestiar)
 - Ovelles i porcs
 - Cavalls, poc present en proporció
 - No presents en alguns jaciments
 - Aus domèstiques (petit nombre)
 - Gossos i gats
- **Races domèstiques petites**
 - *Cria no selectiva?*

Economia: ramaderia

- **Molts animals sacrificats joves**
 - Consum carn
 - Bous i xais joves, part important dieta carnívora
 - Carn cavall
 - Després ús animals càrrega
- **Animals caça i aus**
 - No figuren registre arqueològic
 - No aportació significant dieta

Economia: agricultura

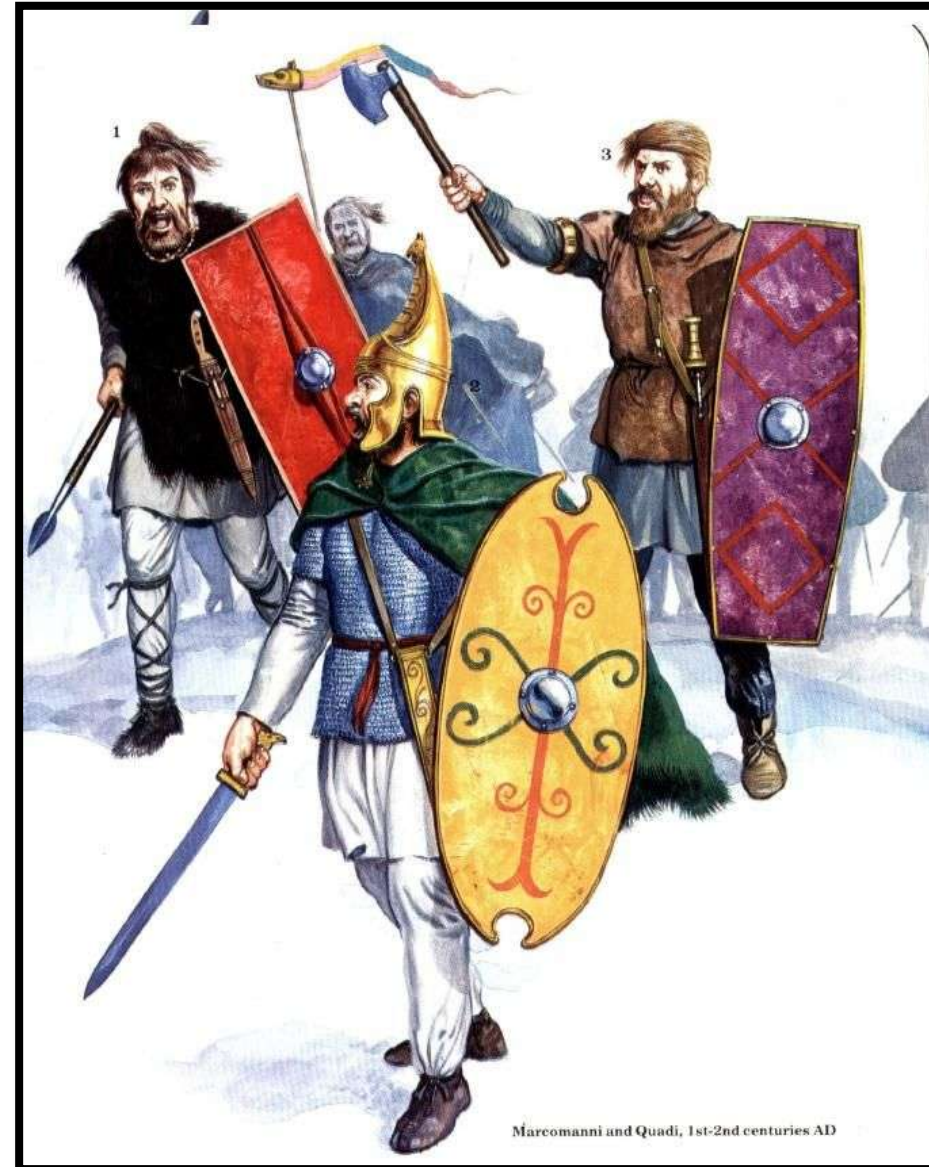
- **Agricultura**

- Diverses formes de blat
- Ordi
- Mill
- Sègol
- Civada
- Mongetes (ampli cultiu)
- Pèsols, pastanagues, col, raves, colza i espàrrecs
- Pocs indicis cultiu o recol·lecció
fruites
 - *Consum fruites silvestres*

La guerra

- Germania, **exèrcits principalment infanteria**
 - s. III, Escassa informació cavalleria germànica
 - s. IV, Presencia destacada cavalleria germànica
 - *Contactes món germànics amb pobles estepa sud de Rússia?*

La guerra

- **Majoria guerrers germànics**
 - Equipats amb llances
 - Armes principals
- **Ús espasa reduït (inicialment)**
 - *Més comunes a partir s. II*
 - Botí de guerra
 - Comerç
- **Espases**
 - Espasa amb anell / espasa curta
 - Espasa llarga / *spatha*
 - Principal tipus espasa nord d'Europa

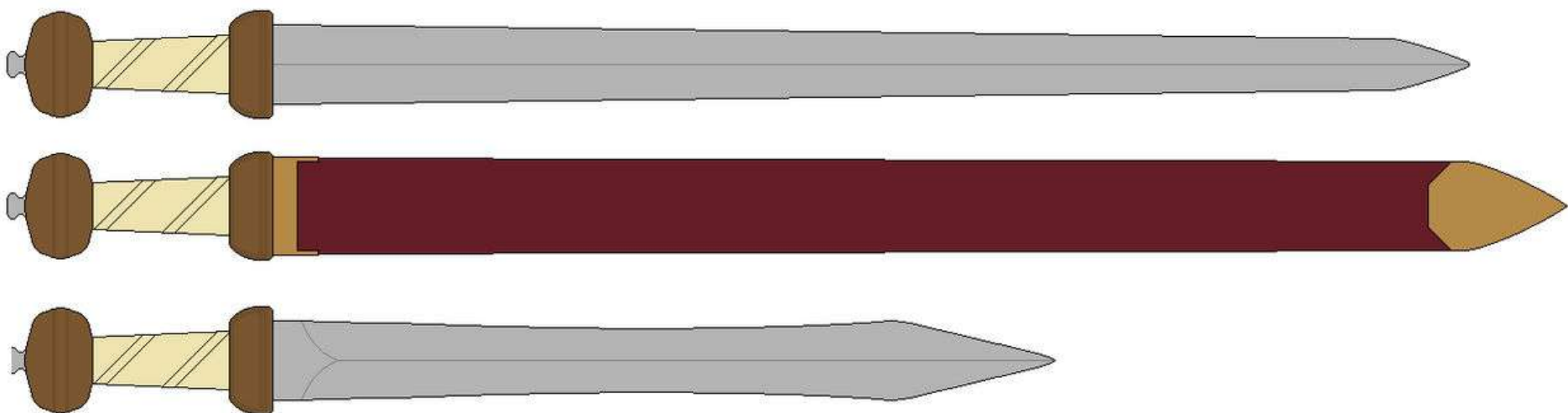

Espasa amb anell / espasa curta

Espasa llarga / *spatha*

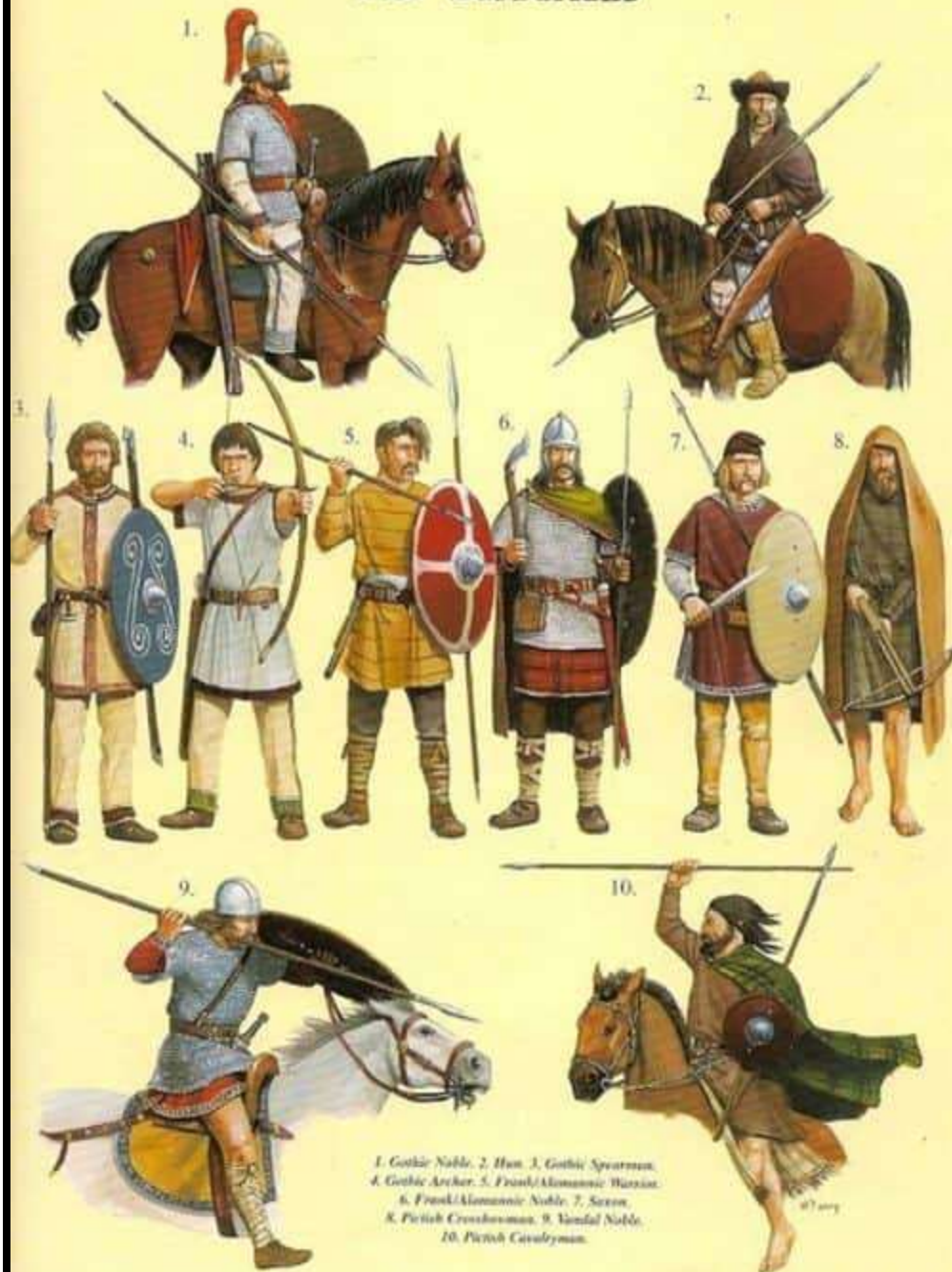

La guerra

- **Ús armadures no habitual**
 - Escut, principal protecció defensiva infanteria germànica
 - **Material:** fusta o vímet
 - Protuberància central ferro o bronze
- **Destral**
 - Lluita cos a cos
 - No ús míssil
- **Evidències ús arc i fletxes**
 - Reduïdes

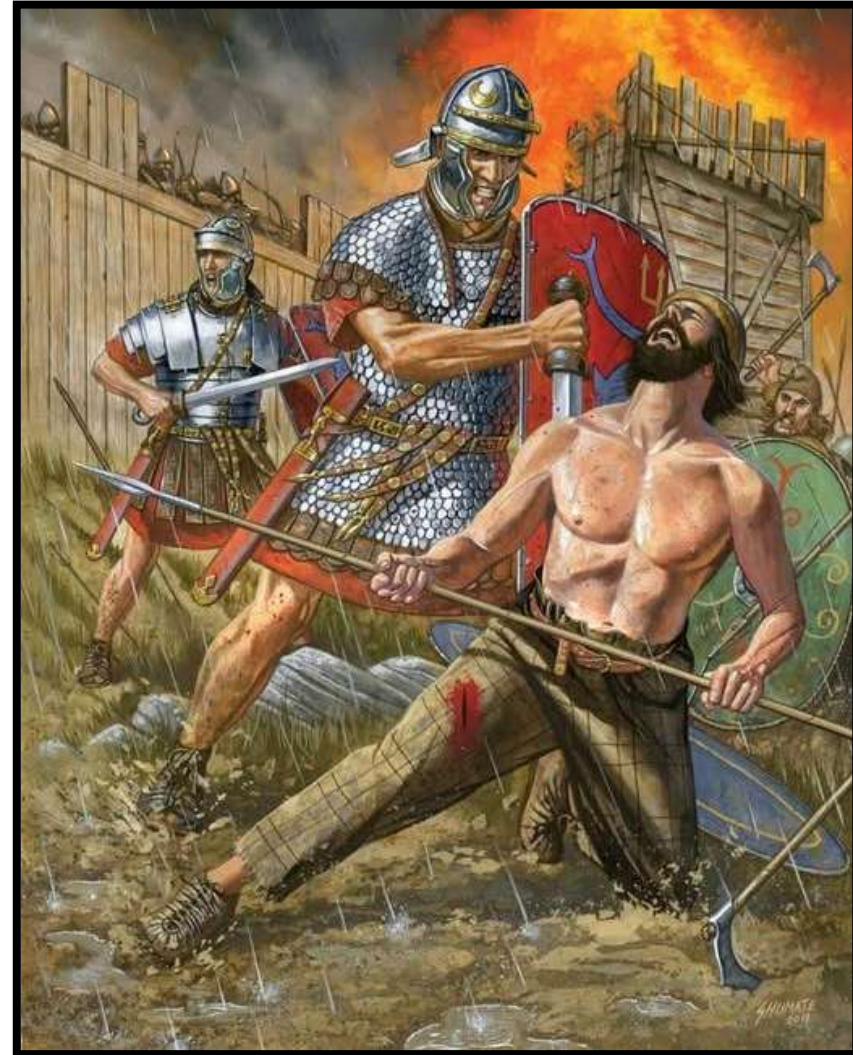
The Barbarians

1. Gothic Noble. 2. Hun. 3. Gothic Spearman.
4. Gothic Archer. 5. Frank/Alamannic Warrior.
6. Frank/Alamannic Noble. 7. Saxon.
8. Pictish Crossbowman. 9. Vandal Noble.
10. Pictish Cavalryman.

La guerra

- **Incompetència setge ciutats**
 - Guerra de setge germànica poc èxit
 - Inexistència maquinària setge
- **Atac ciutats i pobles sense defenses**
 - Principalment
- **Dificultat germànica mantenir esforç setge durant molt temps**
 - Setmanes o mesos
 - Existència botí més fàcil

Comerç i tecnologia

- **Comerç germànic**

- *Províncies romanes i Germania*

- Recipients bronze
 - Atuellls bronze
 - Productes de metall
 - Objectes de vidre
 - Ceràmica *terra sigillata*
 - Fermalls (broches)
 - Ornaments personals
 - Anells
 - Estatuetes de bronze
 - Miralls
 - Perles
 - *Or i plata, molt escassos Nord Europa*

Comerç i tecnologia

- **Organització transit / comerç**
 - *Poca informació*
 - Existència agents / comerciants romans a Germania?
 - Contacte amb comerciants o intermediaris germànics?
- **Transport mercaderies**
 - *Poca informació*
 - Rutes terrestres
 - Rutes marítimes i rius

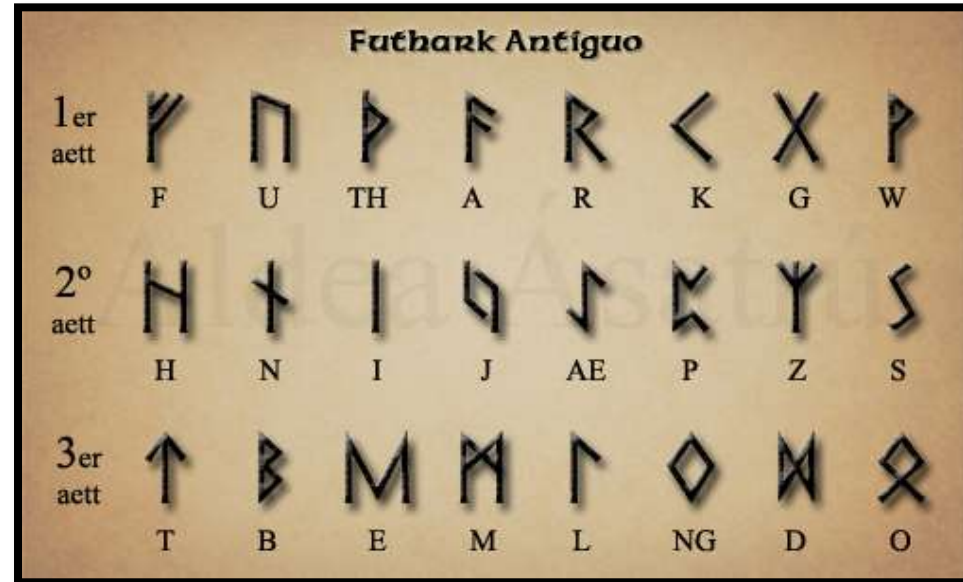
Comerç i tecnologia

- **Intercanvi mercaderies**
 - Comerç
 - Regals romans als líders germànics
 - Béns de luxe
 - Plata, bronze, vidre
- **Exportacions germàniques món romà**
 - *Objecte de debat*
 - Escasses referències fonts romanes
- **Ambre (principal)**
 - Bàltic occidental
 - Península de Samland, riba oriental Bàltic (Kaliningrad)

Runes

- **Runes germàniques**
 - Lletres / signes alfabets rúnics
 - Escriptura llengües d'origen germànic
 - *Escriptura rúnica més antiga*
 - **Cronologia:** ss. II – VIII
- **No existeix alfabet rúnic estàndard**
 - *Variació dependent llengua, regió o època*
 - **Suports**
 - Fusta
 - Os i banya
 - Ivori
 - Pedra
 - Metall (armes...)

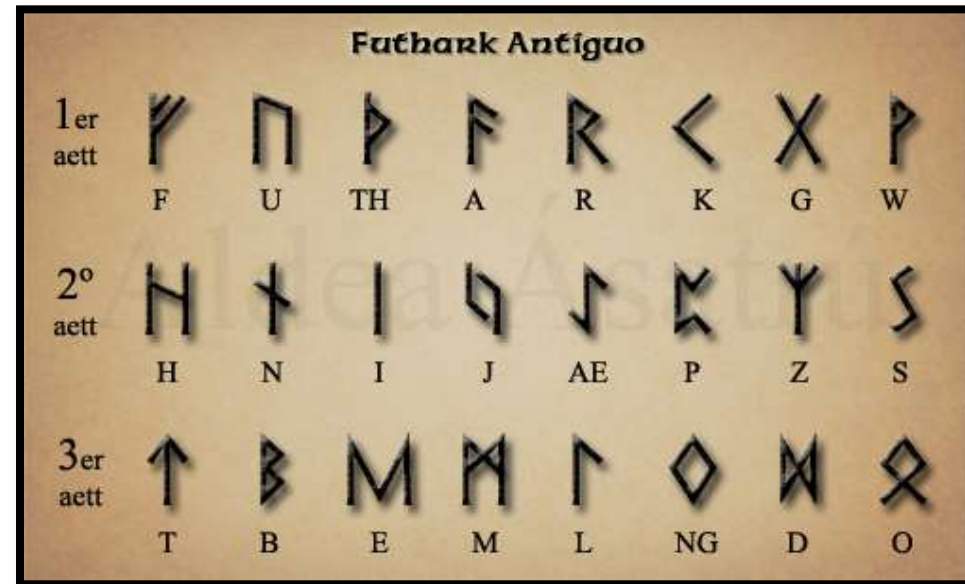
Futhark antic

- **Futhark antic**

- Nom deriva dels 6 primers caràcters alfabet **(f-u- þ (z)-a-r-k)**
- **24 caràcters**
 - Agrupades en grups de 8 runes o **aett (aettir)**
- Unes 400 inscripcions

- **Utilitzat per escriure**

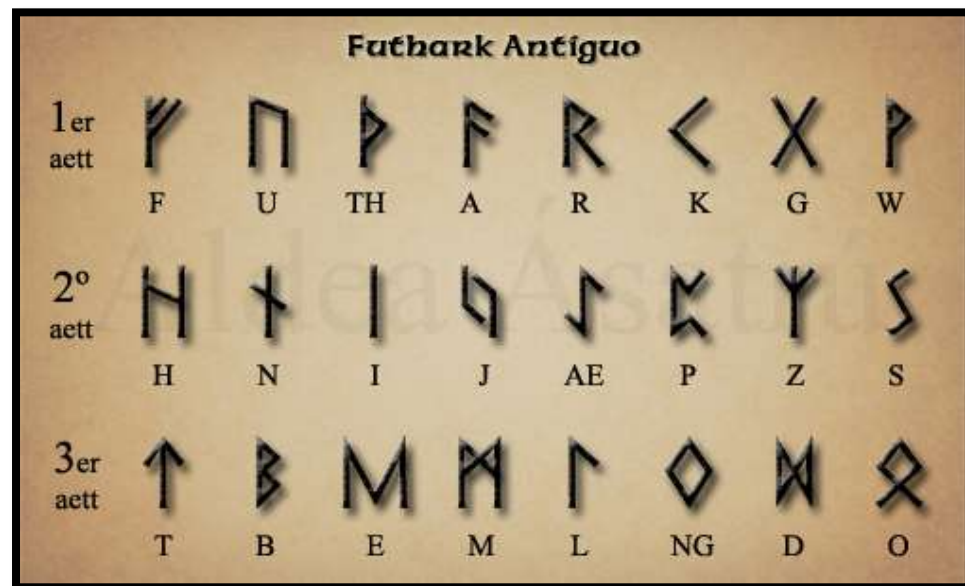
- Protogermànic
- Protonòrdic
- Protoanglès
- Protoalemany

Runes

- **Inscripcions**

- **Ubicació:** Bàltic occidental (principalment)
- **Origen:**
 - Alfabet fenici
 - Alfabet llatí
 - Origen danès
 - Alfabet grec (origen més probable)
- Ús no quotidià
- Coneixement limitat petit grup

Futhark antic

Cronologia: 160 – 700

Futhark jove

Apareix al voltant del 700 d.C.

Futhorc anglosaxó o anglofrisi

A partir del segle V d.C.

Futhorc medieval

Finals segle X – c. 1200 d.C.

Runes

- **Inscripcions més antigues**

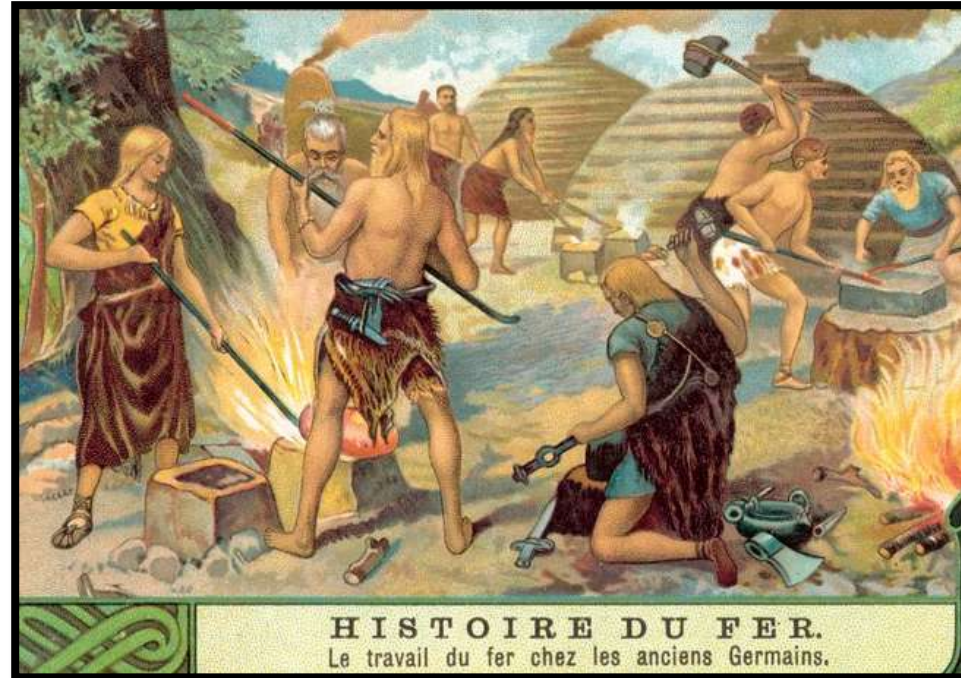
- Breus
- Nom propietari objecte
- Nom donant objecte
- Monument funerari
- Inscripcions caràcter religiós / màgic
- Epítet adequat funcionament
 - Augmentar efectivitat arma
 - Protecció usuari

Inscripció rúnica muntura plata ganivet

Producció artesanal

- **Fabricació armes i estris de ferro**
 - *Disponibilitat ferro Germània*
- **Estatut social ferrers elevat**
 - Especialització
 - Tombes ferrers
 - Eines especialitzades
 - Equipament guerrer

Producció artesanal

- **Altres oficis**
 - **Elaboració eines fusta**
 - **Construcció**
 - Cases llargues
 - Cambres funeràries
 - Cisternes d'aigua...
 - **Embarcacions**
 - *A partir del segle III*

Vaixell Nydam

- **Vaixell de Nydam**

- **Descobriment:** pantà de Nydam (Dinamarca)
- **Cronologia:** 310 – 320 d.C
- **Any descobriment:** 1863
- **Ubicació actual:** Archaeological State Museum of Baden-Württemberg (Constança, Alemanya)

- **Pantà de Nydam**

- Vaixell enfonsat deliberadament
- Botí de guerra
- Gran quantitat armes i equipament militar

Vaixell Nydam

- **Descripció vaixell**
 - Embarcació de remes germànica més antiga
 - Precursor drakar viking
 - **Material:** roure
 - **Mides:**
 - Llargada: 23 m
 - Amplada: 3,5 m
 - Pes: 3 tones

Vaixell Nydam

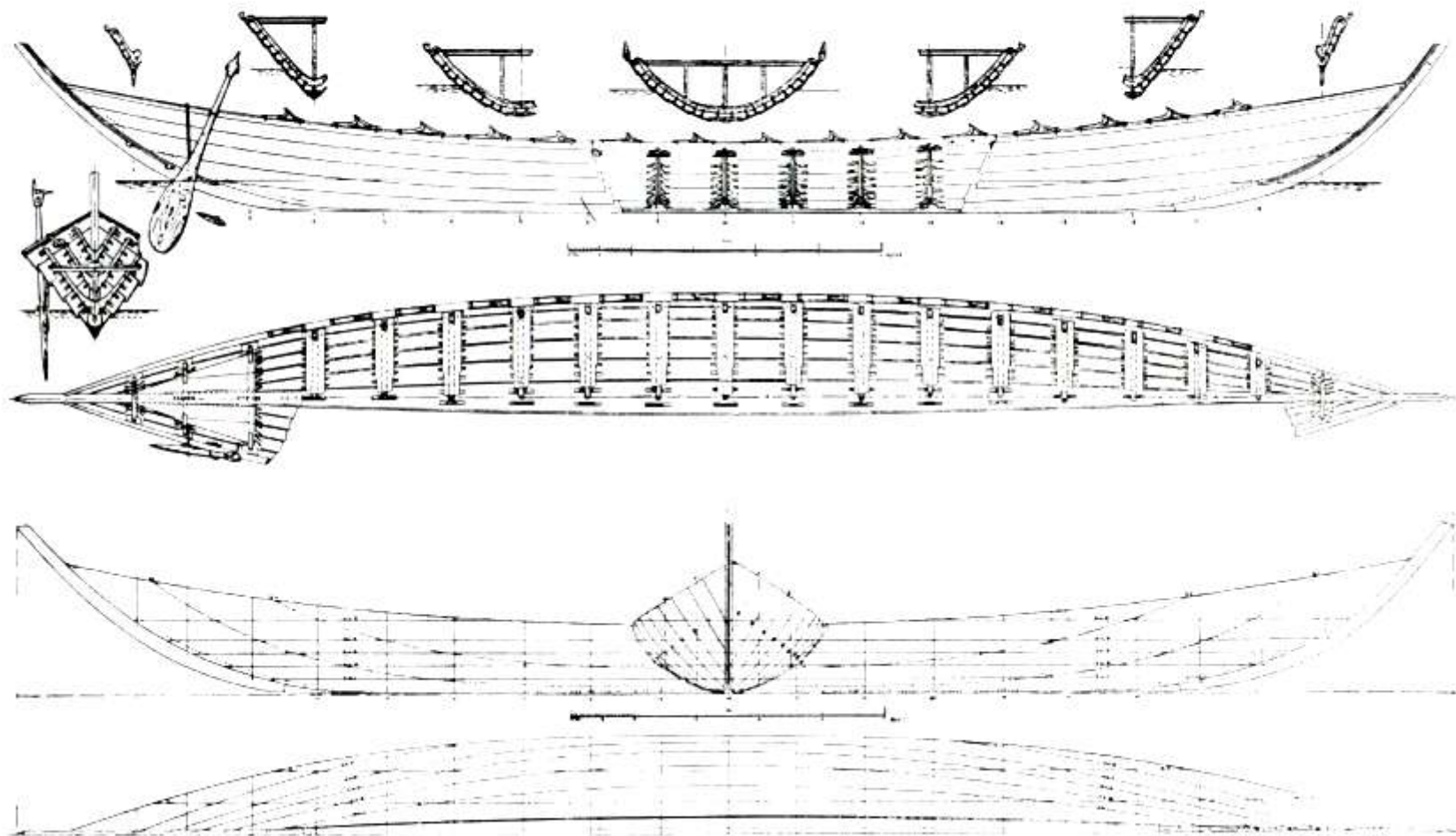
- **Tripulació:** 45 homes
 - Inclosos 30 remers
 - 14 - 15 parells remes
 - Quilla
 - 5 traques
 - Peces fusta cobrint laterals vaixell
- **Vaixell finalitat militar**
 - Vaixell atac ràpid litoral
 - Maniobrabilitat en badies estretes

The Nydam Boat- Plan

Religió germànica

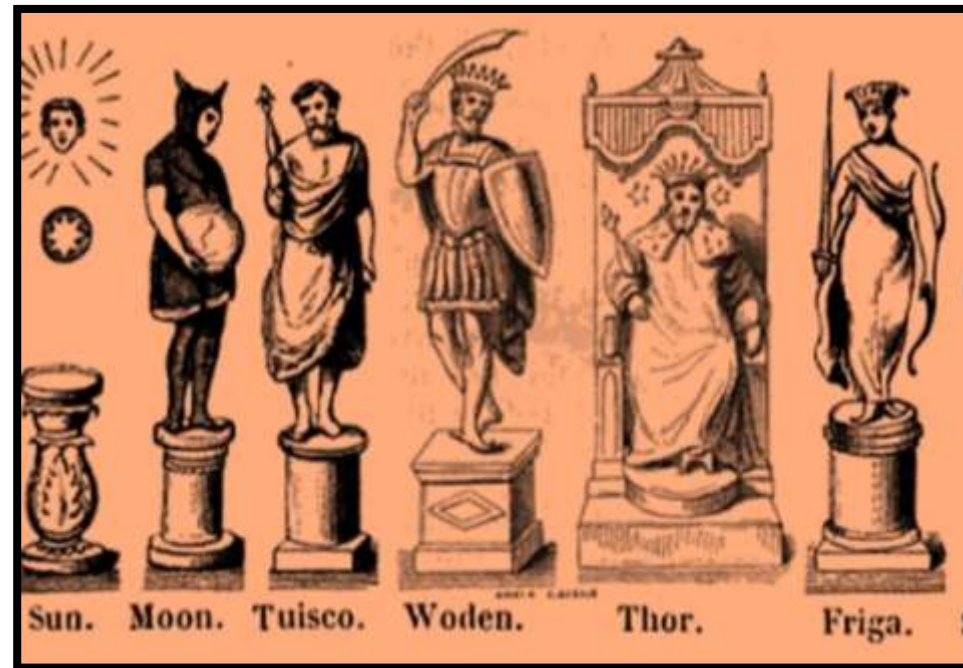
- **Religió germànica (paganisme germànic)**
 - Religió tradicional pobles germànics
 - No sistema religiós uniforme
 - Similar religions pobles veïns
 - Eslaus
 - Celtes...
 - **Base:** religió pobles indoeuropeus

Calderó de Gundestrup (Dinamarca)
Decorat amb motius mitologia celta
Prova del contacte celta-germànic

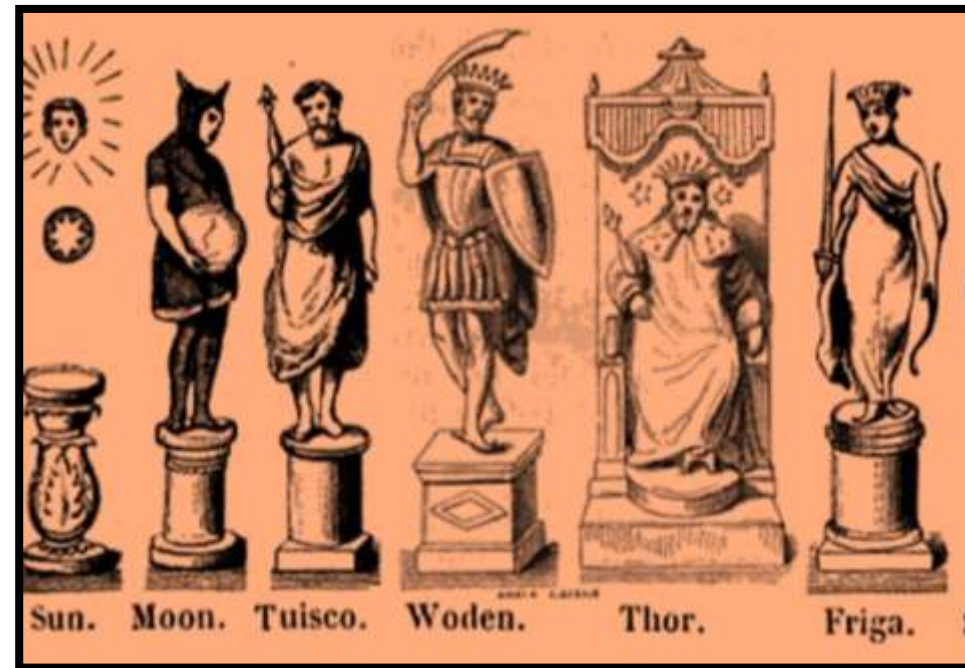
Religió germànica

- **Paganisme germànic**
 - Nombroses deïtats pròpies
- **Wodan o Odin**
 - Déu principal (saviesa i poder)
- **Frigg**
 - Principal deessa (dona Odin)
 - Deessa de l'amor i la fecunditat
- **Thor**
 - Déu de la força i el tro
- **Týr**
 - déu dels duels i la glòria dels herois
- **Frey**
 - déu germànic de la fertilitat.
- **Baldr**
 - Déu bellesa, innocència i la pau

Religió germànica

- **Nombrosos altres éssers sobrenaturals**
 - Elfs
 - Nans
 - Mare (euga), esperit femení malevolent (malsons)

Llocs de culte

- **Llocs de culte**
 - Grans dipòsits votius llacs / aiguamolls
- **Dipòsit de Thorsbjerg**
 - Anglia, Schleswig-Holstein, Alemanya
 - Lloc deposició ofrenes votives
 - **Poble:** angles
 - Ceràmica i ofrenes peribles (inicialment)
 - s. III, Equipament de guerra
 - Espases i beines
 - Llances, ganivets
 - Escuts, arnesos cavalls...
 - *Material germànic i romà*
 - *Botí victòria?*

Dipòsit de Thorsbjerg
Vista del lloc principal de les ofrenes

Beines i accessoris d'espasa

Escuts del Dipòsit de Thorsbjerg

idung: Hose

ngen aus Wolle in der Dichtung.

sind Fußlinge mit einer Längsfalte,
untereinander. Beim Reiten verbindet
Hose die beiden Füße.

trunk und Wettertechnik. Reithosen

Pantalons de Thorsberg, segle IV
Material: Ilana

terts n. Chr. sichtbar
ulien lässt auf einen

rsberger Trachtteile
gsbild der Germanen
stammen jedoch
Reich:

e);
en Armelborten

nischen Dienst wurden
a ausgezeichnet. In das
chultergurt für den
ge eingeknüpft werden.

Túnica germànica de Thorsberg, segle IV
Material: llana

Llocs de culte

- **Llocs de culte**
 - Pantans
 - Basses, fonts
 - Rierols
- **Santuaris en terra ferma**
 - Boscos i arbredes sagrades
 - Pous
- **Existència temples germànics**
 - Antigues estructures i túmuls prehistòrics
 - Grans sales assentaments germànics
 - *Funcions religioses cerimonials*

Imatges divines

- **Imatges divines**
 - **Figures masculines i femenines**
 - Aproximadament antropomòrfics
 - **Petites figures bestiar i cavalls**
 - **Material:** Fusta tallada (roure, la majoria)

Estàtues de fusta Pantà d'Oberdorla (Turíngia)

Sacrificis humans

- **Sacrifici víctimes humanes**
 - Paper cultes germànics
 - Importància?? Freqüència??
- **Restes sacrificis humans**
 - Associats sovint amb restes animals, armes i eines

